

Список використаних джерел

1. Кузьмін О. Основи менеджменту: Підручник/ Олег Кузьмін, Ольга Мельник,. - К.: Академвидав, 2003. - 414 с.
2. Мартиненко М. Основи менеджменту: Підручник/ Микола Мартиненко,. - К.: Каравела, 2005. - 494 с.
3. Ситник Й.С. Менеджмент підприємства: Навчальний посібник – Львів: «Тріада плюс», 2008,- 456 с.
4. Скібіцька Л. І. Менеджмент: Навчальний посібник для вищих навч. закладів/ Л. І. Скібіцька, О. М. Скібіцький; Мін-во освіти і науки України. - К.: Центр навчальної літератури, 2007. - 415 с.
5. Хміль Ф. Менеджмент: Підручник для студ. вуз./ Федір Хміль,. - К.: Академвидав, 2003. - 607 с.

Ненашко Світлана Василівна,

аспірант навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів Подільського державного аграрно-технічного університету, м. Кам'янець-Подільський
Науковий керівник: д.е.н., професор Чикуркова А.Д.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДТРИМКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Економічна безпека суб'єктів підприємницької діяльності ставить за мету забезпечення підприємству сталого економічного і фінансового розвитку, надійного захисту майна та персоналу фірми від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз, попередження небажаних подій, що можуть призвести до негативних наслідків.

У сучасних умовах господарювання в Україні, діяльність підприємців є достатньо складним і ризикованим заняттям. І це пов'язано не тільки з далеко не найкращим загальним станом національної економіки та різними макроекономічними деформаціями, а й з низкою специфічних факторів, що

негативно впливають на економічну безпеку підприємництва. Серед таких факторів найбільше значення мають такі:

- невирішеність соціальних проблем населення - низький рівень доходів, безробіття, плинність кадрів та інші, що суттєво знижують ступінь відповідальності працівників підприємства до збереження та імовірного продажу секретів фірми;

- збереження високого рівня криміналізації економіки взагалі та поширення випадків укладання кримінальними структурами протиправних зовнішньоекономічних угод з метою відмивання «брудних» грошей та вивозу їх за кордон;

- підсилення конкурентної боротьби за українські ринки збуту як з боку вітчизняних, так і з боку закордонних виробників;

- установлення контролю з боку кримінальних структур над багатьма суб'єктами господарської діяльності різних секторів економіки;

- недосконалість чинного законодавства, що регулює відносини в сфері підприємництва, зокрема, у сферах ліцензування, оподатковування, банкрутства та інших;

- високий рівень монополізації ринку;

- відсутність досвіду в українського бізнесу у розробці та реалізації засобів і методів захисту власної економічної безпеки, відсутність досвідчених фахівців-професіоналів.

У процесі здійснення господарської діяльності суб'єкти підприємництва можуть стикатися з протиправними діями й відчувати негативний вплив з боку різних фізичних і юридичних осіб, що безпосередньо чи опосередковано спрямований на дестабілізацію економічного стану фірми. У цьому зв'язку постає питання про поняття загроз економічній безпеці підприємництва, оскільки у кінцевому рахунку такі загрози виражаються в економічних та фінансових втратах, іміджу фірми тощо.

Що ж розуміється під загрозами економічній безпеці підприємництва та у чому полягає їх зміст? Передусім, необхідно звернутися до Закону України

«Про основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 р., в якому під поняттям «загрози національній безпеці» розуміються наявні та потенційно можливі явища і чинники, що створюють небезпеку життєво важливим національним інтересам України [1]. Відштовхуючись від даного тлумачення, визначимо поняття «загрози економічній безпеці підприємництва», як наявність таких потенційних або реальних умов, факторів чи дій фізичних та юридичних осіб, що порушують нормальний фінансово-економічний стан суб'єкта підприємницької діяльності і здатні заподіяти великої шкоди аж до припинення його діяльності.

Розкриваючи дану проблему, необхідно зауважити те, що:

- по-перше, факторів ризику, небезпеки, загроз та інших деструктивних обставин, що можуть спричинити підприємству негативних наслідків дуже багато;

- по-друге, не можна вважати загрозою економічній безпеці підприємства будь-яку дію, що має негативні наслідки (наприклад, не можна вважати загрозою економічній безпеці підприємству ризиковані дії керівництва фірми по вкладенню коштів у цінні папери, упровадження нових технологій, організацію виробництва нової продукції);

- потенційні чи реальні дії, які можуть кваліфікуватись як загрози, свідомо спрямовані на незаконне одержання певної вигоди від економічної дестабілізації фірми та нанесення збитку суб'єктові підприємництва;

- загрози припускають порушення чинного законодавства, що регулює різні сфери діяльності і, як правило, носять протиправний і корисливий характер. Безпека підприємницької діяльності в умовах жорстокої ринкової економіки є вагомим компонентом економічної безпеки агропромислових підприємств. Захищеність економічних інтересів підприємств забезпечує їх стабільне функціонування та розвиток в умовах європейської інтеграції України, що сприяє зростанню економіки, формуванню здорового конкурентного середовища. Ефективна інтеграція аграрних підприємств на світовий ринок може відбутися лише за умови досягнення високого рівня суб'єктів. Основою

конкурентоспроможності є використання сучасної інформаційної технології. Інформація є вагомим чинником виробництва, процесу господарювання підприємств в цілому, вона має вартісні характеристики, що визначаються тим реальним прибутком, який можна отримати від її використання.

Поняття інформації в загальному вигляді містить ст.1 закону України "Про інформацію" [2]. Відповідно до ст. 30 цього Закону інформація за обмеженим доступом поділяється на конфіденційну та таємну. Інформація на сьогоднішній день є комерційним об'єктом, а отже потребує захисту. Інформацію можна продати, купити, імпортувати, фальсифікувати, украсти і т. д. Інформація, якою обмінюється людина через машину з іншою людиною чи машиною, може бути важливою і, отже, є предметом захисту. Однак захисту підлягає не будь-яка інформація, а тільки та, котра має ціну, тобто цінна інформація. Для захисту конфіденційної інформації в установах спеціально створюється служба безпеки.

Для ефективної системи інформаційної безпеки підприємницької діяльності необхідно, щоб на підприємстві існував інформаційно-аналітичний підрозділ, що є складовою служби безпеки, функціями якого є захист будь-якої інформації організації, висвітлення обстановки всередині і поза межами підприємства, вчасно одержувати випереджальну інформацію про життєво важливі для підприємства процеси і знаходити засоби її оптимального використання [3].

Отже, для забезпечення інформаційної безпеки підприємницької діяльності необхідна ефективна державна політика, яка передбачає створення загальнодержавної системи інформаційної безпеки [4, с. 110]. Обов'язковою умовою створення цієї системи є розроблення відповідної нормативної бази, розвиток та вдосконалення системи сертифікації систем та засобів захисту інформації, організація та налагодження виробництва вітчизняних засобів захисту інформації, створення системи підготовки наукових кадрів у галузі захисту інформації. Вдосконалення системи підготовки та перепідготовки кадрів для роботи у сфері інформаційної безпеки, врегулювання відносин в галузі використання Internet є одним із важливих напрямів вирішення цих

проблем. Створення системи інформаційної безпеки, яка спроможна забезпечити належний рівень її захищеності в умовах постійного удосконалення можливостей технічних розвідок та засобів ведення інформаційних є важливою умовою функціонування підприємницької діяльності.

До необхідних заходів з забезпечення інформаційної безпеки на підприємстві необхідно віднести:

- 1) здійснення контролю над ймовірними каналами витоку інформації;
- 4) постійний контроль використання мобільних пристроїв зберігання інформації, пристроїв передачі інформації;
- 5) архівування поштової кореспонденції;
- 6) здійснення моніторингу на рівні файлових операцій;
- 7) контроль за діяльністю співробітників, їх доступу та використання ними лише тієї інформації, яка потрібна для службових обов'язків;
- 8) правильний підбір кадрів, зниження плинності кадрів, формування "фірмового патріотизму".

Список використаних джерел

1. Про основи національної безпеки : Закон України від 19 червня 2003 р. // Закони України. - Т.12.- К., 2004.
2. Про інформацію : Закон України від 2.10.1992 р. // Закони України. - Т.4.- К., 1996.
3. http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltnu/21_18/310_Was.pdf
4. Донець Л.І. Економічна безпека підприємства : навч. посібн. / Л.І. Донець, Н.В. Ващенко. – К. : Центр навч. літ-ри, 2008. – 240 с.

Нестерук І. В.,

студентка навчально-наукового інституту бізнесу і фінансів напряму підготовки 6.030601 «Менеджмент» Подільського державного аграрно-технічного університету